

ماجرای گرداندن مجرمان در مرنند: ایران را بدوی نشان ندهید!

تیر ۲، ۱۴۰۱

آذرقلم: در ویدیویی که به تازگی منتشر شده چهار متهم را در شهرستان مرنند مشاهده می‌کنیم که نیروی انتظامی در سطح شهر می‌گرداند و عده‌ای هم به آنها فحش‌های رکیک می‌دهند. به گزارش آذرقلم، وظیفه نیروی انتظامی پیدا کردن مجرمین و تحویل آنها به دستگاه قضایی کشور است. معلوم نیست گرداندن این چهار متهم در سطح شهر مرنند، تصمیم نیروی انتظامی این شهرستان بوده یا اینکه قاضی حکم محکومیت آنها را صادر کرده و تحقیر شدن و توهین شنیدن در ملاً عام نیز یکی از مجازات‌های این افراد بوده است. در هر صورت، چنین مجازاتی تصویری بدوی از ایران ترسیم می‌کند و تجربه ثابت کرده هیچ تاثیر بازدارنده‌ای هم ندارد. چنین اقداماتی هر چند وقت یک بار انجام می‌شود و شمار مجرمان گوناگون نه تنها کاهش نیافته که افزایش هم یافته است. تا وقتی شرایط اقتصادی کشور به حداقل مطلوب نرسد، جرم در گوشه و کنار مملکت رو به فزونی خواهد بود و انواع و اقسام تحقیرها نیز نمی‌تواند رشد صعودی آمار جرم را متوقف سازد.

اما جدا از نکتۀ اساسی فوق، باید گفت که "نحوۀ مجازات مجرم" بازتابی از وضعیت فرهنگی و سطح تمدنی جوامع گوناگون است. تحقیر مجرمان و فحاشی به آنها در ملاء عام، جدا از اینکه تصویری نفرت‌انگیز از جامعۀ ایران ترسیم می‌کند، متناسب با سطح تمدنی فعلی جامعۀ ایران نیست.

این کارها اگر در قرون وسطی انجام می‌شد، جای تعجب نداشت اما در جامعۀ ای که سطح شهرنشینی و آموزش در آن بالاست و اکثریت مردم به اینترنت دسترسی دارند و نظام سیاسی‌اش هم پارلمان و تفکیک قوا و ارتش حرفه‌ای و بوروکراسی گسترده‌ای دارد، این نحوۀ مجازات مجرمان عجیب است.

اگر سطح تمدنی ما نسبت به هزار سال قبل ارتقا یافته، این ارتقا در شیوۀ مجازات مجرمان هم باید دیده شود. در جامعۀ فاقد دولت، اگر کسی به عده‌ای بدی کند، هیچ بعید نیست آن عده فرد مجرم را در ملاء عام بگردانند و به او ناسزا بگویند و بعد هم مجازات نهایی را شامل حالش کنند.

دولت اما تشکیل می‌شود برای اینکه جامعۀ بدوی متمدن شود. سپری شدن زمان هم غالباً در خدمت افزایش سطح تمدنی جوامع است. بنابراین کسی که تصمیم گرفته این مجرمان نگون‌بخت را این طور خوار و تحقیر کند، به بسی چیزها بی‌اعتنا بوده است و این بی‌اعتنایی‌اش نهایتاً تصویری بدوی و عقبمانده از جامعۀ ایران ترسیم می‌کند.

چگونه است که اگر یک فیلم‌ساز همین نحوۀ مجازات را در فیلم خود نمایش دهد، متهم به سیاه‌نمایی می‌شود ولی کسانی که عملاً چنین بساطی برپا کرده‌اند، هیچ تذکری دریافت نمی‌کنند تا جامعۀ ایران را بدوی و خشن جلوه ندهید.

واقعیت این است که اگر چند مجرم نابهنجار را در پاریس هم به این شکل در سطح شهر بچرخانند، بالاخره عده‌ای جمع می‌شوند و به آن مجرمان فحش می‌دهند و غیره [خاصه در جرایمی که مردم نسبت به آنها

حساسیت بیشتر دارند و به صورت طبیعی بیشتر احساس انزجار می‌کنند].
بحث بر سر این نیست که مردم در اینجا تفاوتی اساسی با مردم در
کشورهای دموکراتیک دارند. بحث این است که قانون و پلیس و دادگاه
برای افزایش رفتارهای متمدنانه شکل گرفته است.

این «پرفورمنس بدویت» بدون پلیس و دادگاه و قانون هم امکان‌پذیر
است. جامعه را نمی‌توان به سیاهی آلود، سپس به روزنامه‌نگاران و
سینماگران و داستان‌نویسان گفت سیاه‌نمایی نکنید.

اساساً کارکرد زندان، مجازات پوشیده‌تر و نرم‌تر مجرمان است. در
جهان قدیم تعداد زندانیان کمتر از جوامع متمدن کنونی بود؛ چون
مجرمان را به راحتی در ملأ عام شلاق می‌زدند یا سر از تنشان جدا
می‌کردند. زندان ولی کارکردش کاهش خشونت در اعمال مجازات و پرهیز
از مجازات علنی است.

کسی جرمی مرتکب شده و باید مجازات شود. دیگر چرا باید آبرویش را
در کل شهر برد و به شکلی افراطی خوار و خفیفش کرد؟ نفس زندانی
شدن بابت برهکاری، خفت‌آور است. از حد نباید تجاوز کرد که قرآن هم
فرموده است انَّهٗ لَا يُحِبُّ الْمُتَعَدِّينَ؛ خداوند متجاوزان را دوست
نمی‌دارد.

یادداشت روز: هومان دوراندیش